

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamesne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Vabilo k naročitvi.

Z novim letom prične „Slov. Gospodar“ svoj 16. tečaj. Vse ostane pri starem. Naj nam toraj p. n. deležniki tiskovnega društva pa tudi p. n. naročniki ostanejo zvesti in še novih privabijo.

Deležnina znaša 5 fl., naročnina za celo leto 3 fl., za pol leta 1 fl. 60 kr., za četrť leta 80 kr. Denar se naj pošlje po nakaznicah in stari naročniki naj prilepijo dosedanje adreso ali zapišejo njeno številko.

Opravištvu „Slov. Gospodarja“.

Slovensko društvo.

Novega leta smo se učakali. Lotiti se imamo novega dela v prid narodu svojemu slovenskemu. Treba nam je storiti korak naprej in se postavno pa krepkeje in zdatneje, ko do sedaj, oglašati in potegovati za svoje narodne pravice, dokler ne obveljajo.

Imamo dovolj vrlih poslancev, večina v državnem zboru je naša, ministerstvo nam ni nasprotno, kakor poprejšnje. Vkljub temu ne gre naprej, pogosto nazaj. Dr. Rieger, vodja Čehov, je novega leta den čestitajočim mu prijateljem djal: „Krive so temu najprvle nepovoljne politične razmere, v katerih živimo, krivi so birokrati, ki delajo ministerstvu mnogo opovir.“ Dostavimo pa: krivi smo nekaj sami, ker se nasproti rogovilstvu nemških liberalcev in njihovih Judov premalo gibljemo! Zatorej je potrebno, da se zmezimo, genemo in kažemo, da niso samo nemški kričači na svetu, v Avstriji, ampak da še Slovenci tudi živimo, in ker nosimo enakih bremen, tirjamo tudi Nemcem enakih pravic. V to svrho pa, da ostanemo zmiraj na postavnej podlagi, treba je političnega društva. To pripoznava vsak izobražen, vsak zaveden Slovenec na Štajerskem. Zato snujemo takšno društvo.

V nedeljo 8. januarja 1882 snidejo se domoljubi štajerski v Mariboru, da se v privatnem shodu razgovarjajo, kako bi se dalo takšno društvo za deželo Štajersko osnovati, kdo naj se

stavi pravila (štature), kdo jih predloži c. k. namestništvu, in če bi ne bila potrjena, popravi ali rekurz vloži do ministerstva, in naposled, ko so pravila potrjena, skliče občni zbor? V to svrho zadostuje privatno razgovarjanje nekaterih domoljubov. Ni treba sklicavati velikega, javnega shoda in ljudem delati nepotrebnih stroškov; kajti brez potrjenih pravil se ne more sklepati in naposled je tedaj itak treba sklicati prvi občni in pravosnovalni zbor na podlagi društvene postave. Za občni in javni zbor je treba še mnogo priprav in da se te dosežejo, zadostuje privaten shod nekaterih rodoljubov. No, in za ta način odločili so se mariborski domoljubi, kateri se za velevažno reč osobito zanimajo.

Ime novemu društvu ostane gotovo tisto, katero nasvetuje naš državni poslanec gosp. dr. Vošnjak: slovensko društvo. Namen mu bo obširen, da varuje politične interese (koristi) Slovencev štajerskih. Treba mu bo častnega predsednika in dveh odborov, prvič centralnega odbora s predsednikom, tajnikom, denarničarjem in k večjemu še dveh odborov, drugič pa razširjenega ali večjega odbora, katerega stalni udje bi naj bili vsi deželni in državni poslanci in še posebič izvoljeni zastopniki slovenskih okrajev, trgov, mest in Gradca. Odborniki večjega odbora bi mogli o določenih vprašanjih pismeno glasovati, da ne bo preveč potroškov. Centralni odbor ne sme šteti preveč odbornikov, ker to ovira hitro in uspešno delovanje. Centralni odbor ima biti tam, kder je sedež društva, ali v Mariboru, Ptuj, Celji. Društvenik more biti vsak pošten Slovenec. Društvo bi naj imelo pravico, občni zbor sklicati v vsakej političnej sreui na Štajerskem. Letna društvenina bi znašala 1 gl. 20 kr. Razdruži se društvo, kedar je namen dosegnolo: popolno enakopravnost štajerskih Slovencev z Nemci v uradih in šolah.

To utegnejo biti glavne poteze za črtež pravilom nameravanega političnega „slovenskega društva“ na Štajerskem. Se vé, da se ima sprejeti in obveljati, ako se nasvetuje kaj boljšega in

praktičnejšega. Vsakako pa se imajo Slovenci dela lotiti, da si priskrbijo politično organizacijo, t. j. da se dobro uredijo za neizogibno politično borbo. Ako se nam posreči, osnovati dobro politično društvo, utegne l. 1882 nam štajerskim Slovincem postati znamenito, važno, nepozabljivo. Bog daj!

Gospodarske stvari.

Zasajajmo črešnje!

Črešnja je priljubljen in mnogo iskan sad. Zrela podaja prijetno okrepčatev za stare in mlade; posušena in kuhana je lahko prebavljiva in zdrava jed in drobne lesne črešnje se po mnogih krajih žgejo in dajo iskano, dobro plačano žganjico. Kar se doma ne pozoblje in posuši, ali okuhava, se proda po dobri ceni. Spomladi po črešnjah kupei mnogo povprašujejo in vsed tega je tudi cena po razmeri visoka. Črešnjevo drevo daje skoraj vsako leto svoj prirodek, le redkokdaj po več let zaporedoma roditi preneha. Zato se pa ne more dosti glasno našim kmetovalcem prigovarjati: „Zasajajmo črešnje!“

Črešnjevo drevo je, kar se podnebja in zemlje tiče, med vsemi sadunosnimi drevesi naj manj izbirčno. Povsodi se more saditi, celo tam, kjer drugi sadunosivci več ne rastejo, ali le klaverno životarijo. In koliko je še prostora za nasad tega koristnega drevesa.

Tu ne mislimo na rodovitne in zavetne doliče, v katerih zlahknejše sadje, ki več dobička vrže, lahko sadimo, tudi ne na zračne, pa ne prevetrovne visokoležeče planote, ki so tudi za druga sadunosna drevesa primernejša, tu mislimo le bolje na rebra s plitvo prstjo, kjer kaj drugega ne stori, kjer pa črešnja še vedno s koristijo prospeva. Taka rebra in robji se dajo v veliko korist lastnikovo s črešnjami obsaditi. Črešnje niso ne, kar se zemlje tiče, izbirčne, pa tudi ne proti obnebu preobčutljive. S suhoparno, grobljasto zemljo so tudi še zadovoljne. Če pa prst ni preplitva, tako, da morejo korenine bolj globoko vdirati, črešnje vzrastejo v mogočna drevesa in rodijo sad obilen in dober.

Kako se črešnje zasajajo in kako se nadalje z njimi ravna, to je prav priprosta vsakdanja reč. Pri zasajanju je na prvem mestu gledati na to, da se jame zadosti velike izkopljejo in da korenine v zdravo, rahlo in rodovito prst pridejo. Tako se mlado drevo lahko prime, močno zaraste in goste korenine požene, da tako prvo dobo srečno prestane, v kateri mladim črešnjicam največ nevarnosti grozi. Vse močnejše korenine se prirežejo, in poškodovane ali morda bolene do zdravega lesa porežejo. Pri tem delu mora prirezovalec paziti, da pridejo rezi na spodnjo stran. Črešnje naj se sadijo pomladan-

skega časa. Jeseni se smejo le takrat saditi, kedar se sme pričakovati, da se drevesce še tisto jesen prime in obkorenini. Kdor pa spomladi črešnjeva drevesca zasaja, jih mora rano spomladi saditi, še predno drevesa gnati začno.

Kar se pa daljnega dela s črešnjevimi drevesci tiče, velja sledeče načelo: Črešnjeva drevesa se morajo, kolikor mogoče, malo prirezovati. Črešnja neobrezana navadno lepšo krono nareja in zdravejša ostaja, nego ona, ki je bila obrezana.

Črešnji se pri posajanju le takrat prireže, ko bi se ji s tem lepša podoba podala, ali pa če ima drevesce premalo korenin. Sledeča leta se le tiste veje izrežejo, ktere pregosto rastejo, ali se z drugimi križajo in tako veja ob vejo se drgajo.

Visokodeblaste črešnje se v sadunosnih vrtilih, ob cestah in po robih in rebrih po 10—12 metrih vsaksebi posajajo; na polji med njivami pa 15—18 metrov vsaksebi.

Črešenj je mnogo mnogo sort, ki imajo pa po raznih krajih razna imena. Tam, kjer ima kateri kraj že svoje lastne sorte, ki tam posebno dobro storé, tam naj se ravno te sorte najbolj zasajajo in množijo.

Za črešnjevo žganjico so črne lesne črešnje najboljše. Kjer se te v ravno ta namen zasajajo, pa slabo obnašajo, se morejo tudi precepiti v druge boljše in rodovitnejše sorte.

Vendar pa se more to le v taki starosti drevesa storiti, v kateri posamezne veje, na katerih se boče cepljenje goditi, niso debelejše, ko 5 centimetrov v prerezu. Precepljenje se pa, kakor skušnje učé, najvspesnejše tako godi, da se najprej glavnejše veje pocepijo, postranske pa še le zopet drugo in morda celo še le tretje leto.

Naj bi pač te besede ne bile glas upijočega v puščavi in naj bi se našli prav obilni zasajevalci tega prekrasnega in toliko koristnega sadunosnega drevesa, ki je v svojih tirjatvah od zemlje tako skromno in tako lahko z malim zadovoljno.

Konjerejsko društvo štajersko obhaja svoj občni zbor v Gradci dne 18. januarja t. l. v Hotelu „pri Elefantu“ ob 8. uri zvečer. Srenji Koraškej pri sv. Tomaži nad Veliko nedeljo je prizaneslo l. 1882 brezplačno skrbeti tamošnjim cesarskim žrebem za seno in steljo, toda l. 1883 mora svoje storiti. Društvu pristopili so na Slovenskem gospodje: dr. Radaj, dr. Duhač, A. Frohm v Mariboru, dr. Schwarzenberg na Vranskem, dr. Ausserer v Sevnici, A. Lutz, J. Skoberne, J. Zima v Celji, A. Mastnjak v Ljubečnem, A. Drobnič v Brašloveah, J. Širca in R. Žuža v Žavci. Društveni list „Pferdezüchter“ prinaša več lepih sestavkov, katere priobči našemu konjerejstvu v korist tudi „Slov. Gospodar“.

Sejmi in Hrvatskem 11. jan. Stubica, 13. jan. Koprivnica, na Koroškem 13. jan. Beljak, Milštat

in Strassburg, na Kranjskem 6. jan. Kostel, Tr-novo, Žerovnica in Videm, 10. jan. Zalog.

Dopisi.

Od ogerske meje. Večinom trobijo taki župani v nemškutarski rog, kateri ne čitajo „Gospodarja“ in vsled tega ostajajo zmirom v temi nevednosti. Kako pa se taki ljudje odlikujejo z nemškim uradovanjem bodi čitajočemu občinstvu v dokaz tale slučaj: Letošnjega leta dobil je neki župan v tukajšnji okolici od sl. c. kr. glavarstva na Ptuji nalog, naj od nekega viničarja iztirja 2 fl. kazni zato ker jegova hči ni redno v šolo prihajala, a on je na to prav lepo odgovoril! Es wird bestätigt das der N. N. nicht in bestande ist nach seine Tochter . . . die Schulfersäumnisse wegen seine Armuth und mangel zubezahlen weil er ein Weinzerl Dinst schlecht.“ Vsak, ki to poročilo bere mora pomilovaje jegovega sestavitelja z glavo majati; no iz tega je vendar razvidno in razumljivo, kaj je hotel reči, ali huje se je urezal tim načinom, kako je šolskemu vodstvu poročal, da je ta viničar odslužil denarno kazen zaporom (10 ur). To poročilo pa je ustavljeno tako le: Bericht An (tukaj je kaznjenčevo ime) in J. In den sich J. M. Beinzerl aus J. selbst erklet, das er Geldstaffbusse mit 2 fl. mit 10 Stundigen Arrestbusse am seinen angesetzten Tage als am 23. Oktober d. J. selbst in Bezirksgericht Friedau entrichtet hatt wird bestätigt.“ Nebi bilo lepše? „Sl. šolsko vodstvo! Podpisano predstojništvo občine J. potrjuje, da je tukajšnji viničar J. M. ker jemu naložene kazni od 2 fl. ne more plačati, bil dne 23. oktobra l. l. 10 ur zaprt.“ Dragi župani ne mislite, ako ste kot vojaki ali rokodelci na tujem nekaj nemščine vjeli, da jo zamorete tudi pismeno rabiti. Govoriti nekoliko besed ni težko, ali nemščino pravilno pisati, je druga stvar. Naročite si o novem leti „Slovenskega Gospodarja“ čitajte ga marljivo in se učite iz njega kako se piše po domače, a tujščino pustite tujcem, nehajte ž njo sami sebe smešeti! To smo naveli mimogrede večinom zato, da se naši župani spomnijo zopet na „Gospodarja“, inace bi se utegnolo kateremu pripetiti, da pride v te nesrečne „zeitunge!“

Iz Starega trga. (Starodavna Vuzeniška) nadžupnija je nenavadno svečanost obhajala na novega leta den. Spremljala je svojega dušnega pastirja, nadžupnika, čast. kanonika in zlatomešnika Antona Galufa k večnemu počitku. Častitljivi starček so sklenoli mrtvaško procesjo lavantijskih duhovnikov v l. 1881 v petek 30 grundna, m. l. — Rojeni so bili 16. prosinca 1801 v Ponikvi, pri južni železnici; manjkalo jim je tedaj še le malo število dni za 81. leto starosti. V knjigi modrosti (4-7) nas Bog uči: „Starosti ne dela častitljive ne obilno stevilo let; temuč človeka um in modrost je za sive lasi; ter brezmadežno življenje, brez graje vestno spolnovanje

dolžnosti v duhovskem poklicu ter redko visoka starost. Čeravno je pogreb moral biti taki den, kedar težko duhovniki zapustijo župnije: vendar se je sošlo 18 duhovnikov iz bližine in iz daleč rajnemu duhovskemu bratu slednje časti skazat. Iz Maribora so prišli preč. g. kanonik Herg, ki so pogrebna opravila oskrbeli. Ob 1/23 popoldne se je sošla ogromna množina ljudstva iz domače nadžupnije in bližnje okolice. Po dokončanih cerkvenih molitvah so č. dekan mahrenberški g. Stoklas besedo o slovesu govorili, opisajoči v genljivi besedi življenje, delavnost preč. nadžupnika. Da so rajni tudi v onih krogih priljubljeni bili, ki so navadno cerkvi nasprotnega mišljenja: je kazalo obilno število gospodov in gospâ iz bližnjega Mahrenberga. Nagrobnico so zapeli pevci iz Mahrenberga. Naj mirno počiva blagi duhovnik! Vuzeniški nadfari pa želimo kmalo novega duhovnega očeta. V novejšem času je štela ta starodavna nadžupnija med svoje dušne pastirje moža, ktera sta pozneje do škofovske časti bila povzdignjena: milostlj. g. Janez Zimmermann-a, in Antona Martina Slomšek-a. Redka čast in nenavadna sreča previdnosti Božje!

Iz Mozirja. (Na sv. Štefanovo) imela je naša čitalnica svoj redni občni zbor, kteremu je sledila prav živahna veselica. G. predsednik Rad. Škoflek, pozdravil je zbrane društvenike, ter jim v kratkih potezah narisal delovanje čitalnično. Blagajnik objavi potem račun, kateri kaže nekoliko ostanka; ter naznanja, da je za v prihodnje pristopilo 7 novih udov. Občni zbor izreče predsedniku in blagajniku svojo zahvalo. Pri volitvi novega odbora se vsi dosedanji odborniki zopet zvolijo. Voljeni so tedaj sledeči gospodje: Radoslav Škoflek za predsednika; Anton Turnšek za podpredsednika; Ivan Vrankovič za blagajnika, Franjo Žolgar in Josip Turnšek za odbornika. Pri točki: posamezni nasveti, stavi društvenik g. J. Pirš predlog: občni zbor naj sklene, društvenemu blagajniku zaukazati, da naroči časopis „Mir“ in sicer toliko iztisov, kolikor blagajnica dopušča, najmanje pa 4 iztise za koroške Slovence. Uredništvu omenjenega lista se prepusti, liste po svoji volji razdeliti. Predlog se z „živijo“-klici odobri, ter upanje izreče, da bode tudi mozirska posojilnica pri prihodnjem svojem občnem zboru enak predlog sprejela, v številu iztisih pa čitalnico gotovo prekosila. Prične se veselica. Čitalnični pevski zbor, kateri je bil danes z gornjesavinjske doline došlimi gosti zdatno pomnožen, zapoje: „Mili kraj“; živahni „dobro“-klici pohvalijo pevce. Gospod predsednik R. Škoflek omenja, da je ravno danes god cesarične Štefanije, razloži dalje dobrotljivost cesarske rodbine, ter sklepa, kako je nam Slovencem posebno naš svitli cesar Franc Jožef priljubljen. Gromoviti „živijo“- in „slava“-klici pritrdijo govorniku. Godba zaigra cesarsko pesem; pevci pa potem zapojejo hrvatski „U boj!“ Ta pesem se še ni nikdar pela

v Mozirji. Napravila je tako velikansk vtis, da se je morala dvakrat ponavljati. Zatem prodali so se na dražbi stari politični časopisi. Ko je bilo to dokončano, prične se ples, vmes zapeli so nam pa vrli pevci: „Na straži,“ „Noč,“ „Sablenska,“ „Domovina“ in še celo kopo družih prav lepih pesnj. Blizu jutra radovali smo se tako živahno, da se je v obče izrekla želja: naj odbor zopet enako veselico napravi: kar se bode tudi, kakor slišim, v kratkem zgodilo.

Iz Ljutomera. Na Janežovo dne 27. decembra smo imeli sejo gosp. podružnice, združeno z zborovanjem tukajšnjega vinorejskega društva; pogovarjali smo se pri tej priliki o nevarnosti, ki nam preti od trtne uši. Da bi pa lože delovali zoper to golazen, sklenjeno je bilo, razdeliti vse gorice celega okraja na štiri odseke; v vsakem odseku bode se osnovala nadzorna komisija, katera bode pregledovala gorice svojega odseka. Kot načelniki vsakega odseka so nasvetovani: 1) za občine: Drakovci, Moravci, Malonedeljci, Bučkovci, Godomerci, Bodislavci in Radoslavci g. Anton Božič, posestnik v Radoslavcih; 2) za občine: Mekotnjak, Desnjak, Staracesta, Kamenščak, Radomenščak in Ljutomer g. Matija Gemzič, trgovec v Ljutomeru; 3) za občine: Podgradje, Slamnjak. Grisovšak, Železneduri, Mali in Veliki Čuber g. Ivan Huber, tržan v Ljutomeru; 4) za občine: Rinčetova (Slavčja) graba, Stročji breg, Nunska graba, Presika s Šajtovščakom g. S. Desenibus, oskrbnik grajščine na Podgradji. — Razun tega je izgovorila gosp. podružnica željo c. kr. gosp. družbi v Gradci, da naj izdaja „Gospodarstveno prilogo“ združeno s „Slovenskim Gospodarjem,“ tako, kakor dozda, tudi za prihodnje, in da naj deluje tudi na to, da se poročila in poduki, zadevajoči vinorejo, ki jih izdaja vinorejska šola v Mariboru, za prihodnje objavljajo v „Slovenskem Gospodarji“, ker na ta način bodo dobili Slovenci na Štajerskem po najkrajšji in najpraktičnejši poti potrebnih naukov gledé vinoreje, kletarstva in sadjoreje. J. K.

Iz Obreža. (Šulek z delan.) Naj še kdo pravi, da se čudeži več ne godijo! Skoz in skoz nedolžni, bogati, siloviti Šulek je na 2 leti ječe in plačanje velikih stroškov, ki mu bodo marsikatero ljubo jezerinko pobrale, obsojen, in ž njim je obsojenih 11 ravno tako nedolžnih, nadepolnih Obreških in Srediških mladenčev. Nedolžni so vsi, pa trdosrčni gospodje v Celji njim tega zaradi nasprotnih dokazov niso hoteli verovati. Niti solze, ki so jih zatoženci po litrih točili, sodnikov niso omeščale! Dolgo, čez leto in dan, je spala gori omenjena tožba, in to gotovo ne na Šulekovo škodo, pa nekteri hudobni ljudje so dregali in mešali tako dolgo, da je mogla resnica na dan, ptički pa — pod ključ. Uže smo mislili, da ne bo iz tožbe nič (okolo 20 oseb je po zatožencih deloma prav težko poškodovanih), ker smo tukaj pri nas na marsiktere izvanredne prikazni nava-

jeni. Bog je visoko, car pa daleč, pravi prigovor. Vsakokrat skoro je prihuškal Šulek potolažen po dobrih svetih, dobrih gospodov, ki so ga še celo domov tolažit prišli (ker Šulek ni nehvaležna duša) zlasti iz Ormoža. Tolažila sta ga dalje naš zakotni vicenotarjš Zobovič: pravi peteržil v vsako župo, in prava roka nekterih poglavitih Srediških purgarjev, zloglasni „črni Lovra“, pa vse nič ni pomagalo! O hudobni svet! Kolikim posestnikom je Šulek sukne slekel in kožo čez ušesa potegnil, koliko se jih je v njegovi krčmi napilo (a Bog me ne zastonj), sprlo in pretepalo, koliko gruntičev je v Šulekovi veliki mošnji lepo in dobro shranjenih, za vino in „tajkselgajstžganico“, zdaj pa še ga ljudje za vse njegove dobrote tožijo in proti njemu pričajo! In ne še nevolje zadosti! Še krčmo so mu zaprli! Strahovita krivica in škoda! Kde bodo sedaj naši potepuhi in lumpi od jutra do jutra poležavali, pijančevali, zapravljali in Bogu dan kradli? Kde bodo pridni naši hlapeci svojo pozno mešo imeli in se po noči s pridnimi deklami shajali? Kde se bodo pritožili in od koga dobre nauke prijemali, ker sodnega stola Zobovičevega in dobrih naukov Šulekovih in črnega Lovra več ne bo? Tako se nam tedaj godi, zategadelj pa tudi vsi neizmerno žalujemo. Na vrh tega še so pa pravico ljubnega in poštenega, za okolico tako zasluznega črnega Lovra tudi na 2 dni cesarske košte obsodili! Žalost tedaj čez žalost! Potolažite nas!

Od sv. Lenarta v Slov. goricah. (Od cesarja pomiloščen) je g. Anton Roškar, bivši 11letni župan na Drvanji, zastran tiste kazni, katero mu je c. k. sodnija gornje-radgonska bila naložila. Nekokrat je namreč g. Roškar zajca ustrelil, in ker mu je zbežal za kakih 60 korakov naprej v lov Šavniškega župana gospoda Ploja, šel je po njega čez mejo. Radi tega bil je od g. Ploja zatožen in obsojen na 24 ur zapora. Ker se kazni ni dala odstraniti, poprosil je sicer poštene in vrli župan svitlega cesarja za pomiloščenje in ga je res deležen postal z najvišjim odlokom od 13. avgusta 1881. Tako je sedaj ta reč dokončana. Bivšemu Drvanjskemu županu je k tolikemu uspehu čestitati, vsakemu lovcu pa opaznosti nasvetovati, da ne pride v nepotrebne tožbe in sitne zadrege.

Iz Maribora. (Okrajni zastop) imel je sejo 3. jan. t. l. Kmetiskih zastopnikov prišlo je samo 12, mestnih pa 10. Toda predsednik dr. Schmiderer to opazivši pošlje hitro po več meščanov in takoj prisopihajo dr. Reiser, Badl in Peternell ter so prošnjo srenje Framske, naj bi se njihova steza do cerkve vzela med okrajne, trdnosrčno zavrgli, akoravno je uže 23 zastopnikov jo bilo podpisalo. Da kmetiski zastopniki preveč izostajajo od sej, temu je največ kriv predsednik dr. Schmiderer, ki neče nikdar na tržni den sklicati zastopnikov, ampak vselej eden ali dva dni

pozneje. To je graje vredna brezobzirnost in škrtljavo prizadevanje kmete z meščani nadlegovati in gospodovati. Sploh pa je potrebščina okrajne zastope odpraviti ali volilne rede narurnej večini kmetskeje v korist predrugačiti zopet očividna. Potroškov bo letos 20,765 fl., med temi za ceste 15837 fl. in za ogledovanje stez še posebič 500 fl.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Kako nadut da je nemšk liberalce, to je pokazal znani njihov vodja zagriženi nemški „pem“ dr. Herbst. Nekemu poljskemu poslancu je djal: O Božiči odstavi cesar ministra Taaffeja. Toda tri dni potem pokregajo cesar Tržaške liberalce in v njih osebah vse druge, da so „fakcijozni“ (puntarski) uporniki. Tako grozno je ošabnost v blato bila zateptana. Nemško liberalno društvo v Riedu v gornjej Avstriji hotelo je cesarju kljubovati s tem, da je sklenolo, Tržaškemu liberalcu Teuschlnu, tistemu, ki je pred cesarjem stal in karan bil, zaupnico poslati. Ministerstvo je ukazalo, to ošabno in smetljivo društvo razpoditi. No, in sedaj pobešajo nemški liberalce še klaverneje svoje butaste glave, videč, da se njihovega kričanja nihče ne boji. — Nedavno bil je tudi naš veleccenjeni in mnogozasluzni poslanec g. baron Goedel od cesarja zaslišan. Cesar so ga mnogo povpraševali, kako se godi ljudem na Štajerskem, posebno v volilnem okrogu baron Goedelnovem, ter so močno obžalovali, da jim uime, hude ure, toče skoraj vsako leto nagajajo. — Baron Goedel je porabil priliko, se v imenu svojega volilnega okroga še enkrat zahvaliti za veliko podporo v denarjih, katere so svitli cesar bili takoj poslali. — Državni zbor prične delovati dne 11. ali 16. januarja. — Iz Dalmacije prihajajo slabi glasi; ker hočejo Krivošijance po sili vteknoti v vojaško, brambovsko obleko, oni pa se temu protivijo, prišlo je do krvi preliivanja; 4 žandarji bili so v Kamenem ustreljeni od vstavešev; pravoč je, da so tem Črnogorci poslali 400 angleških pušek Martinijevega stroja v pomoč; 36. lovski bataljon mora v Dalmacijo. Sploh bi se pa rabuka v Krivošijah po našem mnenji bila morala zabraniti uže davno na dobrem, a ne tirati tako daleč, kakor je sedaj videti. Tudi se nam hoče zdeti, da je slovansko prebivalstvo v Hercegovini in Bosni močno razburjeno zavoljo ponemčevalnih in magjarovalnih poskusov. Dalje se ni veliko polajšalo breme krščanskeje raji. Ako tedaj doli do kakšne nesreče pride, zakrivili so jo nemško-magjarski politikarji. Slovanom prijazna politika je ondi potrebna, vsaka druga je brezuspešna, nevarna. — Magjari nimajo morja, zato silijo preko Hrvatov v Primorje, da si Reko ali Fiumo prisvojijo in priredijo za mnogo denarjev v magjarsko pomorsko mesto magjarskeje kupčiji na hasek. Mnogo milijonov goldinarjev bo treba, preden vse za ladjišče pripravijo.

Vnanje države. Pravijo, da je Bismark rusko zvezo popustil in se zvezal z Avstrijo in Turkom, papežu pa hoče pomagati, da zadobijo Rim nazaj. To je toliko verjetno, kolikor Bismarku vodo na mlin navaja. On bi rad močno zvezo 100 nemških poslancev v državnem zboru, ki tirjajo verske svobode za sv. katoliško Cerkev na Nemškem, razdril in razdjat. Ker pa siloma tega ne more, poskuša zvijačno. Začel je tedaj od preganjanja malo odnehavati, pa ne celó, papežu pa dobrikati se, pa v resnici ostane volk vselej volk, kar nemški katoličani tudi vedo in mu toraj tudi na limance ne vsedejo. — Ruski car je zaukazal, vojake narodno obleči in odpraviti drage, nevkretne, po nemško-pruskeje šegi posnete „uniforme.“ V Varšavi so zavoljo tepeča med Judi in kristijani zaprli nad 1700 ljudi. — Na Turškem v Aziji bil je potres, del mesta Bruse je razdjat. — V Egiptu je vojaštvo narodno in hoče domačo vlado, ki bi morala izvrševati, kar bi deželni zbor sklenol. Angleži in Francozi podpirajo ta upor zoper vice-kralja in sultana, ker mislijo tako prilike dobiti, ves Egipt pograbit. — Italijanski kralj je, ne vedoč, kaj Bismark s papežem namerava, močno razburjen in je novega leta den od starešinstva zahteval 200 milijonov za vojaške potrebe. — Švicarji so prevrtali goro sv. Gotharda tako, da sedaj železniški vlak skoz Alpe od nemške na italijansko stran pridrdra v 42 minutah. Velikansk napredek. — Francoski minister in Boga tajilee in freimaurer Bert je škofom ukazal, javno moliti za republiko, tudi pošilja zopet žandarje v cerkve poslušat, kaj mešniki pridigajo. No, nič hudega in gotovo, česar je tudi žandarjem treba. — Angleži imajo sedaj na Irskem 30.000 vojakov in več tisoč policajev, pa upera ne morejo zadušiti, uže gospe, ženske, dekleta delajo zoper angleške veliko-posestnike! Iz Amerike pošiljajo tamošnji Irci domov denarja in orožja.

Za poduk in kratek čas.

Iz potne torbice.

I. Šest vrstic neke dijaške pesni se glasi:

Če študent na rajžo gre,
Penes nima nič kre se;
On ne praša kam, za čim,
Pa si upa priti v Rim.
Za kvartir si ne skrbi,
V kaki listjak spat beži.

Tudi pisalec sledečih vrstic se je nekđaj napotil s temi šesterimi vrsticami v žepu nekoliko po svetu, da bi si ga pogledal. Videl je mnogo krajev, gledal je precej veliki del slovenske dežele in poskusil tudi mnogokrat slovensko gostoljubnost, da sme s pesnikom reči, ne samo: „Slovan brate ima“, temuč tudi: „Slovenec brate ima.“ Častiti bralec teh vrstic pa bode sprevidel, kako

lepa je slovenska dežela, in da Slovincu ni potreba hoditi lepote krajev gledat v Švico in druge dežele, temuč da vidi v svoji mili domovini dovolj lepih krajev, dovolj prijetnih gorá in z vinogradi in hostami olepšanih hribov in prijaznih dolinic, po katerih tečejo rahli potočki ali majhne bistre reke.

Lepe in prijetne so Slovenske gorice, v kterih so tudi mene slovenska mati spančkali in zraven milo doneče slovenske pesni popevali in tako že otroku v srce vsadili zrno, kteremu se pravi: ljubezna do domovine. Vendar človeka vleče neka notrajna moč, da si želi svet ogledati. Tudi v meni se je taka moč oglasila in z milim pogledom na domačo hišo, na kraj mojega veselja, zapustil sem dom in hitre stopinje me ponesejo kmalu čez nekoliko majhnih hribčkov in dolinic, dokler že truden ne prispem na precej visoki hrib: Svetinje, kteri je od vseh strani s prijaznimi vinogradi obdan in daleč spodaj so zelene dolinice. Obstal sem nekoliko, ter si ogledal lepi kraj, ter sem pozdravljaj na drugem hribu prijazno Jeruzalemsko cerkvico in vskliknil sem s pesnikom:

„O Jeruzalemska cerkvica mi bela,

Kak si se mi krasna ta trenutek zdela?“

Črne megle, ktere so se podile od zahodne strani me zdramijo in spodijo od Svetinj v grabo in zopet v breg, vendar dežju nisem ušel. Vmaknil sem se mu pod streho in ko je prenehal sem korakal dalje proti sv. Miklavžu, kjer so me pri g. V. zelo prijazno sprejeli. Tu sem ostal do drugega dne. — Slovenski narod je zelo bogat na narodnih pesnih, pripovedkah in babjih vražah. Tudi pri sv. Miklavžu sem nekoliko pozvedel in na moje veselje sem slišal pesen, ktero hočem, kakor tudi naslednje, ktero sem kje zvedel, tako priobčiti, kakor so se med narodom popevale in še se pojejo. In dobro je če se take reči napišejo, ker se s časom tudi lebko pozabijo; kajti o imenitnosti narodnih reči piše Tomašič: „Pokupimo bratje, pokupimo naše blago, prije nego ga vetar vremenah ne pogubi. Hleb iz zemlje, lepoto nanaroda, narod nam je otac, a zemlja majka naša.“ Pesen pa se glasi:

Imbra je čuka kló,	Imbra de čuka kló,
Komu de kožo dó?	Komu de noge dó?
Kožo bo . . . vzeu,	Noge de . . . vzeu,
Da bo podplate meu.	Da bo za vilce meu itd.

V tej pesni se slavi Imbra, kako je čuka klal in čemu je posamezne dele vzal, to si mora pevec sam izmisliti. V gostoljubnej gospod V. hiši sem ostal do drugega dne. Zdaj pa sem se napotil proti Ormožu ter sem med potjo dospel v Frankofce, kjer sem zopet napravil za en dan štacijon v g. M. hiši, ker so tudi imeli dijaka. Ko sem želodecu željo izpolnil, sem se tudi pričal, da še je mnogo narodnih pripovedk med narodom, kajti tu sem zvedel pripovedko o „Kralji Matjaži“ in o „Hergaduši“ potem tudi babjo vražo:

keдар buče ali tikve sadijo morajo zelo lagati, potem so buče debele.

Pripovedka o kralji Matjaži. Vozil je nek Horvat na Vogrsko zrnje na prodajo. Prišel je že globoko na Vogrsko, a nikjer ni mogel svojega zrnja prodati. Ko pa se je mimo neke gore peljal, pride k njemu gospod, kteri se z njim začne za zrnje pogajati in mu ga tudi kupi. Potem mu ukaže voz z njim peljati. Za nekaj časa prideta pred veliko votlino, v kteri je vse polno vojakov spalo, na sredi pa je pri kameni mizi spal na stolu sedé mož ves v svili in zlatu z dolgo brado, ktera je skoz kamenó že do tal visela. Horvata zgrabi strah, ko je vse to videl, a gospod mu pravi, naj se ničesar ne boji, in le začne zrnje z voza nositi v škrinjo. Ko je Horvat bil z delom pri kraji, mu gospod zrnje plati in mu začne vse, kar je v votlini, razkazovati. Zdaj je zvedel, da je to kralj Matjaž, ki tukaj s svojimi vojaki spi. Gospod prime Matjaževo sabljo, ter jo potegne iz nožnic, in takoj so vojaki storiili ravno tako! Ko pa jo je spustil nazaj v nožnico, so tudi vojaki tako storiili. Gospod še tudi reče, da bi se kralj in vojaki zbudili ko bi celo sabljo potegnil iz nožnice. Pokazal je tudi Horvatu zaerjaveto sabljo, ktera se je kakor urni tečaj na steni na železnem klinu vedno sem in tje zibala. „Ko bode ta sablja, reče gospod, klin preglodala in na zemljo padla, bode se kralj Matjaž s svojimi zbudil in potem bode na celem svetu nastal strašen boj.“ Ko je Horvat odišel, se je pečina zaprla in nikjer ni bilo več znamenja od votline. Od tistega časa še se nobenemu ni posrečilo nje najti.

(Dalje prih.)

Smešničar I. Neka baba je prišla nekokrat k imenitnemu gospodu, kteri je bival v krasnej sobi, ter se prav debelo vseknila na lepo preprogo, ki je bila na tleh razprostrena. „Nesnaga grda,“ se togoti gospod, „pojdi vun, ter se na smetišče vsekni.“ „Ej, prosim, zlahtni gospod,“ odvrne babura, „za mene je tukaj v sobi tudi dobro.“

J. Duh.

Razne stvari.

(Javno zahvalo) izreka 14 let na desni nogi boleni vojak iz pruske vojske, Ignacij Potnik, g. dr. Lichteneggerju v Šoštanji, ki ga je srečno in brezplačno sedaj popolnem ozdravil. Bog plati!

(V. č. gosp. M. Lah) zlatomešnik v Vojniku zboleli so zopet hudo za protinom. Že četrti teden jih njihova stara bolezen veže na posteljo bridkih bolečin. Vse njihove častite znance uljudno prosimo, se jih spominvati v svojih molitvah — več. duhovnikom pa jih še posebno priporočujemo v pobožen „memento“. Daj jim Bog kmalo zopet ljubega zdravja!

(Znani g. Bindlechner v Mariboru) je se Gradčanom tako zameril, ker je pravičen Slovenecem, da ga niso hoteli več za kandidata postaviti

pri volitvi za obrtniško zbornico v Gradci. Toda obrtniki poštenjaki so mu vkljub temu dali glas. Izvoljeni so na spodnjem Štajerskem g. Pahner, g. Bindlebner in g. J. Lipold v Mozirji.

(† *Umrta sta*) preč. g. nadžupnik dekan in častni kanonik Vuzeniški, Anton Galuf, 81 let, in č. g. Andrej Sparovec, župnik pri sv. Lovrenci na Dravskem polju, 68 let stari.

(*Nesreča.*) Dne 2. jan. t. l. je padel kodukter Zapf, ki stanuje v Mariboru, z železniškega tovornega vlaka med Zidanim mostom in Rimskimi toplicami tako nesrečno, da si je glavo prebil in možgane pretresel. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico, toda je upanja, da bo vzdravil.

(*Punta se*) menda občina Višnjaves nad Celjem? Po vseh njenih okolicaх se nahajajo table z napisom: „Sodnijski okraj“ (Celje.) Ali ni to nastaja?

(*Načelnik krajnemu šolskemu svetu*) v Terbonji izvoljen je bil jednoglasno narodni učitelj g. Jernej Troha.

(*Zastrupil*) se je Jožef Blaznik v Gorelci pri Savi na Kranjskem, ker je vzel strubin za lesice kot strup pripravljen misleč, da je zdravilo.

(*V Karlovcu na Hrvatskem*) je major Thalheim zblaznil, zaklal dva svoja otroka in se potem obesil.

(*Porotnice v Celji*) bodo letos 6. februarja, 17. aprila, 12. junija, 31. julija, 25. septembra in 27. novembra.

(*Učiteljski Tovariš*) izhaja v Ljubljani 22. leto in stane 3 fl.

(*Kres*) objavlja v 1 šte. sledeče: Zvezdana, Nočni pozdrav, Slovo od Rifenbergga, Mačeha, Ivéri, Starec samotar, Sveti večer, Šege pri Sobi, Beseda o ljudskeј prosveti, O telegrafčnih vremen-skih poročilih, O pesništvu, Polyfem, Dr. Janez Bleiweis, Zgodovinske črtice, Poročilo o poljskeј književnosti.

(*Vrtec*) časopis s podobami za slovensko mladino pričel je izhajati v Ljubljani 12 leto in velja 2 fl. 60 kr.

(*Brenclj*) edini šaljivi list je tudi v Ljubljani doma in prične svoj 14. tečaj velja 3 fl.

(*FML. baron Litzelhofen*) lastnik našega domačega regimenta šte. 47 je v Pragi nevarno zbolel. Pluća so se unela.

(*Vitez plem. Waser*) predsednik graškeј deželskeј nadsodniji, je pokregal ptujsko sodnijo, ker je slovensko vlogo slovenskega advokata sprejela. Naši poslanci bodo o tej reči gotovo v državnem zboru pomoči tirjali.

(*Mir*), novi list koroški izdaja g. A. Einspieler v Celovci, 2krat na mesec in velja 1 fl.

Loterijne številke:

V Gradci 31. decembra 1881: 15, 75, 8, 53, 66.
Na Dunaji " " 50, 76, 26, 78, 72.

Prihodnje sročkanje: 14. januarja 1882.

Podpisana naznanjata, da so v petek 30. dec. p. l. po dolgi bolezní mirno v Gospodu zasпали preč. gospod

Anton Galuf,

častni korar, nadžupnik in dosl. dekan Vuzeniški.

Vsem, ki so se dne 1. januarja t. l. v tako ogromnem številu zbrali, posebno p. n. č. duhovščini blag. gg. uradnikom in učiteljem, da bi raj. preč. gospodu, spremljevavši njih na zadnjem potu, poslednjo čast skazali, izrekata najprisrčnejšo zahvalo.

V Vuzenici, dne 3. januarja 1882.

France Ostrc, Marko Črnko,
kaplana.

2-3

Naznanilo.

Podpisani spoštovanemu občinstvu naznanjam, da prevzamem s 1. jan. 1882 g. Žimnjak-ovo kovačnico v studenčni ulici (Brunngasse) v

Celji

na svojo roko. Priporočujem se vsem, da me z obilnimi naročili počastijo, ter obljubim, da si bodem čez vse prizadeval, vsakemu hitro, dobro in kolikor mogoče po ceni postreči. Tudi ozdravljam vse zunanje in znotrajne bolezni pri domači živini, ter prosim, da se tudi vsi tisti, katerim domače živinče kakorkoli zboli, zapnu do mene obrnejo.

Ignac Praprotnik,

diplomiran kovač podkovstva in živinozdravnik.

Priznано izvrstne prave

voščene sveče

iz garantirano nepokvarjenega čebelnega voska ponudijo

P. & R. Seemann

v Ljubljani.

2-5

Oznanilo

zadevno izvežbanje viničarjev na vinorejskej šoli.

Podpisano ravnateljstvo daje s tem na znanje, da je mogoče od 1. marca 1882 naprej okolo 11 mladih ljudij, 18--25 let starih, sprejeti v poduk in vežbanje na sadje- in vinorejskej šoli. Daje se jim stanovanje ali v zavodu ali bližnjih viničarijah. Vendar dolžni so vsaj $\frac{1}{2}$ leta ostati na vinorejskej šoli. Prošnje se vlagajo do 20. februarja 1882. Priložen mora biti domovinski list, ali službenske knjižice in od župana tiste srenje, kder kateri stanuje, podpisani pravni list.

Ravnateljstvo sadje- in vinorejske šole
v Mariboru.

2—2

Javna dražba.

V ponedeljek 9. januarja 1882 ob 9. uri v jutro se bode iz zapuščine gosp. Johana Pražena v Skalah pri Šoštajnu, premakljivo premoženje kakor: konji, voli, krave, svinje, zrnje, krma in drugo hišno in gospodarsko orodje prodavalo in se vsled tega kupei k dražbi vabijo.

3—4 Harmonična zvonila

z jarmi vred proti poroštvu, da so dobro vglasbena in iz najfinaše robe.

Zvončke za na steno, zvončke za službo v cerkvi, za 3, 4, 5 glasov po 6, 8, 10 fl. eden. Dalje:

Cerkvene svetilnike

lustre, svetilnice, svetilnike za na steno, kanontablice, masivne iz zmesi zlatu podobne po izvrstno okusnih modelih lite, ki se krasno svetijo kakor bi zlate bile, in so trpežne za več kakor 100 let, solidno delane in jih po nizkej ceni priporočuje

Albert Samassa

c. k. dvorni zvonar in fabrikant strojev in gasilnega orodja

v Ljubljani.

Podrobne cenilnike dopošilja brezplačno in franko.

Oznanilo.

Ravnateljstvo vzajemne graške zavarovalnice proti ognju daje uljudno na znanje slavnemu občinstvu, da se zavarovanščina za leto 1882 pričinja vplačevati dne 1. januarja 1882, kar se vselej zgoditi zamore ali pri ravnateljstvu v Gradci v lastnej hiši šte. 18/20 Sackstrasse, ali pri distriktnih komisarijih.

Bodi vendar opomnjeno vsem onim p. n. zavarovancem, ki so uže prvih 9 mesecev l. 1880 pri tej zavarovalnici s svojimi poslopji bili zavarovani, ter so od one dobe zmiraj nepretrgano pri njej zavarovani ostali, oziroma ki so tudi leta 1882 ondi zavarovani, da se jim bode vsled sklepa občnega zbora dne 20. junija t. l. iz dobička v upravnem letu 1880 nabranega 5 odstotkov ali procentov v zadnjem letu plačane zavarovanščine pripisalo, tako da bodo l. 1882 pet procentov manjšo zavarovanščino vplačati imeli nego l. 1880.

V Gradci meseca decembra 1881.

Ravnateljstvo vzajemne zavarovalnice proti ognju v Gradci.

(Ponatis se ne plačuje.)